

UNIWERSYTET
IM. ADAMA MICKIEWICZA
W POZNANIU

Między grodem a miastem. Archeologia średniowiecznego Poznania

Sylabus zajęć

Informacje podstawowe

Kierunek studiów Archeologia - przedmioty do wyboru		Cykl dydaktyczny 2024/25	
Specjalność -		Kod zajęć 19ARLPWS.1200000KU.16034.24	
Jednostka organizacyjna Wydział Archeologii		Języki wykładowe polski	
Poziom studiów studia pierwszego stopnia		Obligatoryjność Fakultatywny	
Forma studiów studia stacjonarne		Blok zajęciowy Przedmioty kierunkowe uzupełniające	
Profil studiów profil ogólnoakademicki			
Koordynator zajęć	Olga Antowska-Gorączniak		
Prowadzący zajęcia	Olga Antowska-Gorączniak		
Okres Semestr letni	Forma zajęć / liczba godzin / forma zaliczenia • Konwersatorium: 30, Zaliczenie z oceną		Liczba punktów ECTS 2

Cele kształcenia dla zajęć

Kod	Cel
C1	Zapoznanie studentów z przemianami osadnictwa średniowiecznego (osady otwarte, gród, miasta lokacyjne, cmentarze) rozpoznanego w ramach terytorium współczesnego Poznania
C2	Przekazanie wiedzy z zakresu różnych technik i materiałów budowlanych stosowanych w średniowieczu na przykładach Poznania
C3	Uświadomienie studentom problemów badawczych i znaczenia badań interdyscyplinarnych grodów i miast oraz możliwości odniesień do ikonografii i źródeł pisanych
C4	Zapoznanie studentów ze specjalistyczną terminologią dotyczącą badań archeologicznych okresu średniowiecza, w tym architektury i kultury materialnej
C5	Uświadomienie studentom rozwarstwienia społeczeństwa średniowiecznego i prób jego odczytania na podstawie badań archeologicznych

Efekty uczenia się dla zajęć

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
Wiedzy - Student/ka:			
W1	Zna przykłady różnych form osadnictwa średniowiecznego Poznania i jego przemiany szczególnie w odniesieniu do połowy X w. i połowy XIII w.	ARL_K1_W01, ARL_K1_W03	Kolokwium pisemne, aktywny udział w zajęciach, czytanie wskazanych publikacji
W2	Zna fachową terminologię dotyczącą budownictwa i architektury obronnej, rezydencjonalnej i sakralnej	ARL_K1_W01, ARL_K1_W02, ARL_K1_W07	Kolokwium pisemne, aktywny udział w zajęciach, czytanie wskazanych publikacji
Umiejętności - Student/ka:			
U1	Potrafi rozróżnić techniki budowlane stosowane przy wznoszeniu umocnień grodu, domostw, architektury murowanej	ARL_K1_U03, ARL_K1_U04	Kolokwium pisemne
U2	Potrafi wskazać cechy zabudowy mieszkalnej, pochówki i przedmioty, które świadczą o pozycji społecznej i pełnionej funkcji	ARL_K1_U01, ARL_K1_U02, ARL_K1_U04	Kolokwium pisemne, aktywny udział w zajęciach, czytanie wskazanych publikacji
U3	Potrafi czytać ze zrozumieniem prace naukowe dotyczące badań z pogranicza archeologii i historii oraz włącza się w dyskusję i potrafi wyciągać wnioski	ARL_K1_U01, ARL_K1_U04	aktywny udział w zajęciach, czytanie wskazanych publikacji
Kompetencji społecznych - Student/ka:			
K1	Posiada fundamenty merytoryczne do podnoszenia swoich kompetencji	ARL_K1_K01	aktywny udział w zajęciach, czytanie wskazanych publikacji
K2	jest gotów do stałego poszerzania swojej wiedzy i konieczności uczenia się przez całe życie	ARL_K1_K01, ARL_K1_K05	Kolokwium pisemne

Treści programowe dla zajęć

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
1.	Osadnictwo starszych faz wczesnego średniowiecza na terenie Poznania i w najbliższym otoczeniu (osady otwarte, grody, tzw. strefa bezpochówkowa, uwarunkowania środowiskowe)	W1, U1, U2, U3, K1	Konwersatorium
2.	Gród w Poznaniu jako przykład architektury militarnej i ośrodka centralnego we władztwie Piastów (fazy rozbudowy, techniki wznoszenia wałów obronnych, mostów)	W1, W2, U1, U3, K2	Konwersatorium
3.	Zabudowa mieszkalna i rezydencjonalna (techniki wznoszenia budowli, wyposażenie)	W2, U1, U2, U3, K1	Konwersatorium
4.	Cmentarze średniowiecznego Poznania (przemiany związane z kulturą funeralną, lokalizacja i wyposażenie pochówków, elity)	W1, W2, U2, U3, K2	Konwersatorium
5.	Lokacja miasta i jego zabudowa	W1, W2, U1, U3, K2	Konwersatorium
6.	Umocnienia obronne i zamek	W1, W2, U1, U2, U3, K1	Konwersatorium

Informacje dodatkowe

Forma zajęć	Metody i formy prowadzenia zajęć
Konwersatorium	Wykład konwersatoryjny, Dyskusja, Praca z tekstem, Pokaz i obserwacja, zajęcia w rezerwacie archeologicznym, muzeum

Forma zajęć	Warunki zaliczenia zajęć
Konwersatorium	Aktywny udział w zajęciach, czytanie wskazanych publikacji i włączanie się w dyskusję. Obecność na zajęciach, dopuszczalne 2 nieobecności, pozostałe nieobecności trzeba nadrobić podczas dyżuru. Zaliczenie w formie kolokwium pisemnego. Na ocenę końcową składa się aktywność na zajęciach 50% oceny i kolokwium pisemne 50% oceny. Skala ocen: bardzo dobry (bdb; 5,0): student w stopniu wyróżniającym opanował treści nauczania (od 85%) dobry plus (+db; 4,5): student w stopniu bardzo dobrym opanował treści nauczania (od 75%) dobry (db; 4,0): student w stopniu dobrym opanował treści nauczania (od 70%) dostateczny plus (+dst; 3,5): student w stopniu zadowalającym opanował treści nauczania (od 60%) dostateczny (dst; 3,0): student w stopniu dostatecznym opanował treści nauczania (od 50%) niedostateczny (ndst; 2,0): student nie opanował treści nauczania lub/i był nieobecny na zajęciach (poniżej 60%)

Literatura

Obowiązkowa

1. Kaczmarek J. Archeologia Miasta Poznania. Stan badań i materiały, t. I, cz. 1, Poznań 2008
2. Pawlak P. 2008 Relikty wczesnośredniowiecznej przeprawy mostowej na Cybinie w Poznaniu, (w:) H. Kóčka-Krenz red., Poznań we wczesnym średniowieczu, t. VI, Poznań 2008, s. 29-46
3. Pawlak E., Pawlak P., Serce miasta jest po prawej stronie. Archeologia o przeszłości poznańskiej Śródki i Ostrówka, Poznań 2015
4. H. Kóčka-Krenz, Palatium poznańskie na tle wczesnośredniowiecznych zespołów rezydencjonalnych, (w:) Archeologiczne tajemnice palatium i katedry poznańskiej, Poznań 2016, s. 21-46.
5. Civitas Posnaniensis. Studia z dziejów średniowiecznego Poznania, red. Z. Kurnatowska, T. Jurek, Poznań 2005

Dodatkowa

1. Pawlak P. 2013, Ku początkom Poznania - nowo odkryta osada z zarania wczesnego średniowiecza nad Jeziorem Maltańskim, Slavia Antiqua, t. LIV, s. 143-219.
2. M. Kara, Relikty osadnictwa ze starszych faz wczesnego średniowiecza oraz przełomu faz starszych i młodszych (od około VI/VII do pierwszej połowy XI w.) z obszaru tzw. małej aglomeracji miasta Poznania. Próba zarysu przemian osadniczych według nowszych ustaleń archeologii, (w:) M. Kara, M. Makohonienko, M. Michałowski red., Przemiany osadnictwa i środowiska przyrodniczego Poznania i okolic od schyłku starożytności do progu lokacji, Poznań 2016 s. 71-132
3. A. Bukowska Najstarsza katedra w Poznaniu. Problem formy i jej genezy w kontekście architektury około roku 1000, Kraków 2013
4. W. Gałka, Z badań nad najstarszą zabudową mieszczańską Poznania lewobrzeżnego (XIII-XV wiek), Kronika Miasta Poznania, z. 4 (1999), Dawne domy i mieszkania, s. 7-40
5. Kurnatowska Z., Poznańskie baptysterium, Slavia Antiqua, t. 39 (1998), s. 51-69.
6. Urbańczyk P., Czy istnieją archeologiczne ślady masowych chrztów ludności wczesnopolskiej?, Kwartalnik Historyczny, 102 nr 1 (1995), s. 3-18.

Nakład pracy studenta i punkty ECTS

Rodzaje zajęć studenta	Średnia liczba godzin* przeznaczonych na zrealizowane rodzaje zajęć
Konwersatorium	30
Czytanie wskazanej literatury	10
Przygotowanie do zajęć	10
Przygotowanie do zaliczenia	10
Łączny nakład pracy studenta	Liczba godzin 60
Liczba punktów ECTS	ECTS 2

* godzina (lekcyjna) oznacza 45 minut

Efekty uczenia się dla kierunku

Kod	Treść
ARL_K1_K01	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do umiejętnego uczenia się przez całe życie, doskonalenia kwalifikacji merytorycznych i praktycznych w zakresie archeologii
ARL_K1_K05	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do uczestnictwa w życiu kulturalnym, korzystając z różnych mediów i różnych jego form
ARL_K1_U01	Absolwent/ka potrafi wyszukiwać, rozpoznawać, gromadzić, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować źródła z wykorzystaniem metod stosowanych w archeologii; przeprowadzić ich krytyczną analizę i interpretację w celu określenia ich znaczeń, kontekstu społecznego i miejsca w procesie historyczno-kulturowym
ARL_K1_U02	Absolwent/ka potrafi zastosować i rozwijać umiejętności badawcze w zakresie: a) formułowania problemów badawczych, b) przeprowadzenia ich analizy poprzez dobór metod i narzędzi badawczych w celu c) rozwiązywania problemów badawczych, a następnie d) opracowania i prezentacji ich wyników; samodzielnie, kierując się wskazówkami opiekuna naukowego
ARL_K1_U03	Absolwent/ka potrafi posługiwać się podstawowymi ujęciami teoretycznymi, paradygmatami badawczymi i pojęciami z zakresu archeologii
ARL_K1_U04	Absolwent/ka potrafi merytorycznie argumentować z wykorzystaniem poglądów innych autorów oraz formułować wnioski i opinie o źródłach archeologicznych z różnych okresów i wybranych regionów, na podstawie wiedzy naukowej i doświadczenia oraz umiejętnie przygotowywać opracowania w różnych formach
ARL_K1_W01	Absolwent/ka zna i rozumie miejsce i znaczenie archeologii w systemie nauk (zwłaszcza nauk humanistycznych) oraz jej specyfikę przedmiotową i metodologiczną; powiązania archeologii z innymi dyscyplinami z obszaru nauk humanistycznych, ścisłych, przyrodniczych i społecznych
ARL_K1_W02	Absolwent/ka zna i rozumie terminologię, teorie, metodologię i metody z zakresu archeologii
ARL_K1_W03	Absolwent/ka zna i rozumie problematykę z zakresu szczegółowej wiedzy dotyczącej archeologii pradziejowej, średniowiecznej i historycznej lub orientalnej i antycznej; główne kierunki rozwoju i najważniejsze nowe osiągnięcia w zakresie archeologii
ARL_K1_W07	Absolwent/ka zna i rozumie kompleksową naturę języka oraz jego złożoność i historyczną zmienność jego znaczeń w zakresie archeologii